

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8521527 פקס. 08-656233
ירושלים: רח' בית גן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל

בגישות מנ"ק מוריניו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 642

משכיל לדוד

פרשת וישב

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

ועוד נמצאנו למדים מהדלקת נרות החנוכה. הנה ימי החנוכה שקבעו חז"ל לזכר הנס שנצחו בני ישראל את היוונים, המה לתזכורת לבני ישראל; שכל מה שביקשו היונים להשכיח את התורה מבני ישראל ולהעבירם מחוקי התורה, היה רק מפני שבני ישראל פתחו להם פתח לחטא. בבחינת מה שנאמר (בראשית ד' ז') "לפתח חטאת רובץ". לפי שבני ישראל הביאו את עצמם לעבור על התורה הקדושה ומצוותיה, ולכן אמרו להם לכתוב על קרן השור שאין להם חלק באלוקי ישראל (בר"ר ב' ד').

משום כך, מוטל על האדם להשתדל להתאמץ ביותר בעמל התורה, ובפרט בימים אלו, שזה ההיפך מהשכחת התורה שבני ישראל כמעט וגרמו לעצמם. וזהו בחינת (משלי ו' כ"ג) "כי נר מצוה ותורה אור". כמו כן ירדוף אחר קיום המצוות, וכאשר תבוא לידי מצוה לא יחמיצנה אלא יעשנה מיד. וזה הוא ההיפך מהעברה על חוקי התורה והמצוות.

ואכן, הדוגמא המתאימה ביותר להתנהגות זו הדרושה מאתנו, היא הדלקת נרות חנוכה שבימים אלו. שהרי מיד כאשר מגיע זמן הדלקתן, פוסקים מכל המלאכות ופונים לקיום המצוה, כלהוטים אחר מצוה זו. כמו כן מצוה זו מצוותה להיות מוסיף והולך בכל לילה נר נוסף (שבת כא:), שכן דבר זה בא לרמז שבמשך כל ימי חייו, על האדם ללכת בעבודת ה' מחיל אל חיל, ולהוסיף בכל יום להתעלות יותר בעבודת ה'.

מעתה נבין גם את ההלכה שאמרו (שבת כג.) כי מצוה מן המובחר להדליק את נרות החנוכה דווקא בשמן זית. שכן, אם האדם יתנהג כנ"ל, שיהיה להוט אחר התורה ומצוותיה, להוסיף בעבודת ה' בכל יום, ויקדש שם שמים ויסיר מעליו כל חשד, הרי שדבר זה יהיה לתיקון נשמתו, שהיא בבחינת שמן זית.

שהרי השמן אותיות נשמה. ואותיות זית הם י"ז שעולה כמנין טוב. והרי אין טוב אלא תורה (ברכות ה.), ואות ת מרמזת כנגד קליפת עשו שעמו באו ארבע מאות איש (בראשית ל"ב ז'). דהיינו, שבמצוה זו האדם יאיר את נשמתו; השמן על ידי התורה ומצוותיה שהוא טוב, וינצל מקליפת עשו. וכך יתחנך תמיד, כי חנוכה מלשון חינוך, וזכה להינצל מקליפת עשו וכת דיליה, כי קליפת יון באה משורש עשו, והבן.

ועל כולנה, עצם הנרות מרמזים על ענין נפלא. הנה, הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם, אלא לראותם בלבד. ומהו הרמז בדבר, הנרות רומזים על חיי האדם, כמו שנאמר (משלי כ' כ"ז) "נר ה' נשמת אדם". דהיינו, חיייו של האדם צריכים להיות קודש, ואין לנו רשות להשתמש בהם, לדברי חול.

היינו, לא כאותם שמבזבזים את ימיהם בתענוגות העולם הזה, אלא לראותם בלבד. על האדם לנצל כל יום מימי חייו לעמול בהם באור התורה, שהיא לבדה, ובלעדיה אין שום דבר ותענוג אחר. ואם יתנהג כן, אזי הוא יוכל להתקדש ולהטהר ולהיות מקושר בבורא כל עלמין, אכ"ר.

הדלקת נ"ח: הוראת דרך בעבודת השי"ת

ימי החנוכה הוקבעו להלל והודאה (שבת כא:). וציוו חז"ל להדליק נרות בכל לילה, לזכר הנס שנעשה לבני ישראל. כי היוונים טימאו את כל השמנים שבהיכל, ובדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן טהור שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד, ונעשה בו נס והדליקו מוננו שמונה ימים. וכבר נפסק להלכה (שו"ע או"ח תער"ב ס"ב) כי עיקר המצוה של נר חנוכה, שהנרות ידלקו במשך חצי שעה.

ויש להבין. אם חז"ל רצו שבני ישראל יזכרו היטב את הנס שנעשה אז לחשמונאים, וירגישו זאת בבחינת "בימים ההם בזמן הזה", מדוע ציוו להדליק נרות בכל לילה למשך חצי שעה בלבד. הרי אם היו מצווים להדליק שמונה ימים רצופים לילה ויום, ובכל לילה יוסיפו שמן, לכאורה כך היו זוכרים יותר את הנס שנעשה לבני ישראל, שהרי במשך כל הימים יראו את הנרות. ובפרט שהרי מבואר בגמרא (שבת כב:) שגור המערבי היה דולק במקדש כל הלילה וכל היום, ולא היה נכבה לעולם.

ונראה, כי חז"ל לא עושים תקנה שאין הציבור יכול לעמוד בה. שכן העיקר הוא לתפוס את המועט, שהרי 'תפסת מרובה לא תפסת' (ראש השנה ד:). ואם חז"ל היו אומרים להדליק את הנרות שמונה ימים רצופים, היה האדם בא לידי הרגל, ולא היה מרגיש את הנס שנעשה לבני ישראל. ועיקר הטעם בהדלקת הנרות, שיזכור האדם את הנס, ירגיש בכוחו של הנס ואז הוא יבוא לידי התחדשות. לכך קבעו חז"ל להדליק את נרות החנוכה למשך חצי שעה בלבד.

וכאשר נעמיק בדבר ונתבונן, נבין במהות הלכה נוספת שאמרו חז"ל על נר חנוכה (או"ח תער"ב ס"ב) שזמן הדלקת הנרות הוא משתשקע החמה. ודווקא אז, שכן זה הזמן שנעשה הנס לבני ישראל בבית המקדש, שהרי ערב היו מדליקים את הנרות. ואם האדם ידליק את הנרות בשעה שמתחיל להחשיך, הוא יזכור היטב את מה שאמרו "מעט מהאור דוחה הרבה מן החושך".

ומהו האור הזה; הנה כתוב (משלי ו' כ"ג) "כי נר מצוה ותורה אור". הנרות והאור שבמנורה, רומזים הם לתורה ולמצוות. ואם נתבאר כבר לעיל שכל ענין הדלקת הנרות שלא יבוא בהם לידי הרגל, ולכן ציוו חז"ל להדליק נרות לזמן מועט שלא ידוש במצוה, כמו כן בתורה ובמצוות הרמוזים בנרות ובאור המנורה יזהר שלא ידוש בהם, אלא תמיד יבוא לידי התחדשות.

ואף גם, ידע האדם שלא העיקר לתפוס את המרובה, דהיינו שימלא את כריסו בש"ס ופוסקים ללא שום תכלית, אלא עדיף שילמד מעט ויקיים לימודו, כמו שאמרו חז"ל (אבות א' י"ז); ולא המדרש עיקר אלא המעשה. ודווקא על ידי זה יבוא אחר כך ללמוד עוד ועוד.

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת וישב כ"ג כסלו תשע"ג

באר שבע	תל אביב	ירושלים	הדלקת נרות
16:18	16:14	16:00	מוצאי שבת
17:17	17:16	17:15	רבינו תם
17:43	17:39	17:52	

הילולא דצדיקא

כה - רבי יעקב עטלינגר, מח"ס "ערוך לנר"	כה - רבי שלמה סוזין
כה - רבי אברהם הררי רפול	כה - רבי חזקיה די סילוא, מח"ס "פרי חדש"
כו - רבי אברהם בן דוד - הראב"ד	כט - רבי ישראל פרידמן
	א - רבי יאיר חיים בכרך

»» ניתן להוריד את עלוני פרשת השבוע באתר המוסדות - www.orotpinto.co.il ««

משל ונמשל

האשראי של המזרק

שבחנותך לא נפלו לך מן השמים, מן הסתם עשיר גדול אתה ולא דלפון ואביון!"

שוב נזעק האיש וטען: "האם מכך תבקשו להוכיח את עושרי?! חי נפשי כי כל סחורות אלו אינן שלי. בהקפה לקחתי אותן, והתחייבתי עבורן סכומי עתק. כסף רב חייב אני לנושים ועשיר בודאי אינני!"

אך פרנסי העיר לא קיבלו את טענותיו. "ראה נא, אמרו לו; אולי צודק אתה בדבריך כי סחורות אלו אינן שלך וקניתן בהקפה, אולם את זאת נדע בבטחה: עשיר גדול הנך. שאם לא כן, לעולם לא היו סוחרים גדולים מסתכנים ומפקידים אצלך את סחורותיהן בנותנם לך אשראי כל כך גבוה. עצם הפקדת הסחורות בידך ואימונם של הסוחרים בך - מעידים כאלף עדים על שיש בידך לפרוע להם. ואם כן, אין כל סיבה שלא נאמוד אותך כעשיר ובעל נכסים".

והנמשל ברור. אמר לו פרעה ליוסף: "שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו". כלומר, שמועה שמעתי, שהנך עשיר בדעת, בחכמה ובבינה. ענהו יוסף בענוותו: "בלעדי, א-להים יענה את שלום פרעה". כלומר, אולי יש בי חכמה ובינה, אולם דע לך פרעה, כי אין אלו שלי, אלא פקדון הם בידי מאת האלוקים.

שמע פרעה והמתין לפתרון חלומו. ומכיון שנוכח בחכמתו של יוסף - שב ואמר לו: "אולי צודק אתה שחכמת פתרון החלומות הינה פקדון בידך מאת אלוקי הרוחות, אולם הלא כבר נאמר (דניאל ב, כא): "יהב חכמתא לחכימין", ואין הבורא נותן חכמה אלא בידי אנשים חכמים ונבונים. ואם כן, הדבר מעיד על חכמתך העצמית ועל האשראי הגבוה שקיבלת ממי שהחכמה שלו".

וזהו שנאמר: "אחרי הודיע א-להים אותך את כל זאת - אין חכם ונבון כמוך". כלומר, מכיון שהקדוש ברוך הוא הודיע דוקא אותך את כל זאת, על כרחך אין חכם ונבון כמוך, שהרי רק אתה זכית מידי לפקדון יקר זה.

בפרשת הנשיאים בה קוראים בימי החנוכה, מובא במדרש על הפסוק "מזרק אחד כסף" (במדבר ז, יג) "זה היה יוסף. שנזרק מאביו למצרים".

"כסף" על שם "כסף נבחור לשון צדיק" (משלי י, כ). שעל ידי חכמתו זכה למלכות, כמו שנאמר (בראשית מא, לט) "אחרי הודיע

א-להים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך". וצריכים אנו להבין, מנין שאב פרעה את הבטחון לומר ליוסף: "אין נבון וחכם כמוך"? האם מפתרון חלום חד פעמי ניתן להוכיח זאת? הדבר יבואר ע"פ משלו של המגיד מדובנא, בספרו "אהל יעקב".

סוחר גדול עקר מעירו וביקש להתגורר בעיר אחרת. לאחר שמצא את אשר איוותה נפשו באחת מערי המדינה, התיישב בה, הקים שם את בית מסחרו והעמיס את מדפי החנות בסחורות יקרות ערך ונדירות.

איתרע מזלו של האיש וזמן קצר לאחר שהגיע אל העיר החליטו ראשיה ופרנסיה כי הגיעה העת לגבות מס מתושבי העיר, כל אחד כפי יכולתו. אמדו הללו את סוחר העיר ואילו את מיועדו חייבו בסכום כסף לא קטן, עשרים דינרי זהב עוברים לסוחר.

שמע הסוחר ונזעק: "הלא זה עתה באתי אל העיר, ומנין טוענים אתם בבטחון כה רב כי הכנסותי גדולות ורווחיות?! מדוע החמרתם עמי כל כך?!? נענו כנגדו פרנסי העיר והורו באצבע על חנותו שהתנוססה לתפארה במרכו השוק. "הלא חנותך מעידה בך! הסחורות היקרות

קולמוס הלב - פיוט לחנוכה מכ"ק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א

סימן: אני חיים פינטו חזק. נועם ימינך תסעדני

יְחִיד מְסַר גְבוּרִים, בְּיַד אִישִׁים תְּלָשִׁים. קָרַן יִשְׁרָאֵל הַרִים. עַל הַצָּרִים הַנוֹגְשִׁים. אֶפְלוּ פְלוּ נִפְלוּ, נִגְרָשׁוּ וְשׁוֹדְדוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

אֵלֵי אֲרוֹמְקָנְהוּ. אֵין יְחִיד פְּיָחוּדוּ. נִס לְבָנֵי מִתְתַּיְהוּ. עֲשֵׂה פְּלָא לְבָדוּ. פְּדָה עֲדָה נְדָה. מִלֵּא אֶרֶץ כְּבוֹדוּ.

מִיָּם אֵלֶּה נִקְבְּעוּ, בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה. כִּי נִפְשׁוֹתֵם נוֹשְׁעוּ. מִיַּד צָר גָּאָה גָּאָה. חִילוּ גִילוּ סִלוּ. לֵא-ל גְּדוֹל כְּבוֹדוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

נִוְעֵצוּ יַחַד רְעָה. הַיְוִנִים עֲלִינוּ. מִצּוֹת א-ל גְּדוֹל דַּעָה. לְהַעֲבִיר מִפְּנֵי. אָנוּ קָמְנוּ שִׁשְׁנוּ. גָּבַר חֶסֶדוּ עֲלִינוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

כִּזְשָׁתָה וְשִׁמְתָה יְהִיו בָּם. מִטְּעָמִים אֲמֹרִים. הַנְּרוֹת הֵם חַיּוּבִים. נַעֲשִׂים וְנִזְכָּרִים. צָאוּ בָאוּ רָאוּ. הַתּוֹכָה הַזֹּאת לְקִדּוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

יְנִים בֵּית א-ל בָּאוּ. טְמָאוּ הַשְּׂמִינִים. בְּדָקוּ וְהִנֵּה מִצָּאוּ. פֶּךְ מִפְּפִים קִטְנִים. אֲטוֹם חֲתוּם סְתוּם. כִּהֵן פּוֹנְנָה יְדוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

פְּתִילוֹת יַחַד נִמְנוּ. טוֹב טְעָמִים וְנִימוֹקִים בְּמִסְפָּר לוּ יִמְנוּ. כִּי כֵן דִּינָם וְחוֹקִים. שִׁמְרוּ הוֹרוּ עֲזָרוּ. אֲשֶׁר לֹא תִשְׁגִּי יְדוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

חֲלַק וְשִׁעוֹר לְלֵלָה. אַחַת לְבַד הָיָה בּוּ. בְּרַפְתָּ נוֹרָא עֲלֵיכֶה, שְׁרַתָּה תוֹךְ הַנְּשִׁאָר בּוּ. כִּמוּ עֲצָמוּ עִמּוּ. קָמוּ וְנִתְעוֹדְדוּ. הַדּוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוּ.

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "כה אמר ה' על שלשה" (עמוס ב, ג).

הקשר לפרשה: בהפטרה יש רמז על מכירת יוסף, ככתוב: "על מכרם בכסף צדיק". כפי שמכירת יוסף מתוארת בפרשתנו.

נצור לשונך

פלאגין דיבורא

אם אדם מספר לחבירו לשון הרע בדבר שהוא גנאי גם על עצמו וגם על אחר, יכול להאמין לגנאי שהוא מספר על עצמו, אך לא במה שהוא מספר על אחר.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חגיגה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"ואיך אנשה הרעה
הגדלה הזאת והטאתי
לא-להים".** (בראשית לט. ט)

שמעתי להקשות בשם
האדמו"ר השרף מקוצק
זצ"ל, מדוע אמר לה יוסף
הצדיק "וחטאתי" בלשון יחיד
ולא אמר "וחטאתנו" בלשון רבים,
שהרי גם לגויים נאסר גילוי עריות
(סנהדרין נו.).

ועוד קשה מה שכתוב "ויעוב בגדו בידה". לכאורה היה ראוי לו לקחת בחזרה
רק את בגדיו ולברוח, ובכך היה מציל את עצמו מבושה שלא יצא ערום מן
הבית.

ונראה לענ"ד בביאור הענין בטוב טעם. דמכאן למדים אנו יסוד גדול, שאין
לאדם לחפש לעצמו גדולה וכבוד, ועליו לדעת שהכל בא מלפניו יתברך שמו.
כמו שנאמר (דברי הימים א. כט. יב) "והעושר והכבוד מלפניך", וכאשר מגיע
הזמן לתת גדולה לאדם הרבה דרכים למקום.

כן הדבר כאן. כאשר רצה השי"ת לתת גדולה ליוסף, סיבב שנעשה פוטיפר
סריס קודם שתבעתו אשתו, ואחר כך לטובתו נתרפא פוטיפר, ויכלה אשתו
לומר לו כדברים האלה שלא עשית עימי זמן הרבה עשה לי יוסף, ונתקנא בו

תכנית ההתנתקות בדרכו של השרף מקוצק זיע"א

קנאה גדולה וזרקו לבית הסוהר. ומשם נתעלה הרבה ונתהפך להיות מלך על
כל הארץ, וגם בזכות זה התחיל בתיקון הכנת ירידת משפחתו לארץ מצרים.

והאדמו"ר השרף מקוצק זצ"ל תירץ את קושייתו הנ"ל, שלא אמר וחטאתנו,
אף שגם היא מצווה על גילוי עריות, לפי שלא רצה לייחד שם שמים עליה
ביחד עמו, ואף בדיבור לא רצה לכלול את עצמו עמה.

והטעם לדעתי השפלה, כי הדבר בא ללמד אותנו יסוד עצום; שכשרואה
האדם שנמשך אחר היצר הרע המחטיאו בתמידות, אין לו להתפלל על
שניהם [עליו ועל חברו], אלא יתפלל על עצמו לחוד ועל השני לחוד, משום
שייחוד התפילה על שניהם יחד יכול להפריע כשהשני אינו מאמין וחושב
שמוותר לעשות כן.

ורק ביום כיפור מותר להתפלל עם העבריינים, שעיצומו וכוחו של יום
הכיפורים כה חזק להשליך את היצר הרע, ושלא יתערבו התפילות יחד
להשפיע רעה ח"ו אחת על חברתה. מה גם שביום כיפור כידוע אין רשות
ואין יכולת ביד השטן לקטרג (יומא כ.).

ולפי זה מובן שלא רצה לקחת הבגד ולברוח, שאפילו בתפיסה בעלמא בבגד
לא רצה להיות בידיה כי היא נגעה בבגד, ואם כן אולי הנגיעה שלה תשפיע
עליו לרעה. ויוסף הצדיק רצה להיות מנותק לגמרי ממנה אפילו על ידי
ממוצע שלא יהיה ביניהם, ולכן כה נלחם כנגדה, שלא לחטוא עמה, ואמנם
התגבר עליה, ונקרא צדיק יסוד עולם.

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו". (לז. א)

לפירושו של רש"י; ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של
יוסף. הקשה רבי עקיבא איגר זצ"ל: והלא כמה וכמה צדיקים, כמו
רבינו הקדוש, רבי אלעזר בן עזריה ורב אשי, מצינו שזכו לתורה וגדולה
במקום אחד, ולא קפץ עליהם שום רוגז כלל?

אלא דרכם של צדיקים, שכיון שיראים תמיד שמה גרם החטא לבטל
חלקם לעולם הבא, ממילא הם חסרים עולם הזה, כי הפחד אינו מניח
להם לשבת בשלוה. לא כן יעקב אבינו, כיון שנמסר לו סימן מיוחד
שם יחיו כל בניו מובטח לו שהוא בן העולם הבא, לא היה לו שום
סיבה לדאגה. וכל עוד שלא מת על פניו אף אחד מבניו, ישב בשלוה
ובטח בחלקו.

כיון שחשב שמת יוסף מיד "קפץ עליו רוגזו של יוסף", והחל לדאוג
על חלקו לעולם הבא. אבל שאר צדיקים שלא נמסר להם כל סימן
המבטיח את חלקם בעולם הבא, תמיד הם יושבים נטולי שלוה, ואף
אם הם פטורים מדאגות העולם הזה.

"לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשיבני דבר".
(לז. יד)

אמרו חז"ל שיוסף הוציא דיבה על אחיו, שהם קוראים לבני השפחות
'עבדים', וכמו כן אוכלים הם אבר מן החי.

ומשום כך, כותב הרב "פרדס יוסף", שלח יעקב את יוסף ואמר לו "לך
נא ראה נא את שלום אחיך" - היינו בני השפחות, "ואת שלום הצאן"
האם הצאן שלמים או שחתכו מהם אבר בחייהם.

"ויהי כדבריה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה". (לט. י)

בספר "חידושי הרי"ם", מביא בשם הרה"ק ממעזביזש זצ"ל:

כמו שהיא נתכונה לשם שמים, כדאיתא שראתה באיסטרולוגין שלה
שעתידה להוליד וכו', כן היה בודאי ליוסף דמיונות שזה רצון שמים כדי
להגדיל את הנסיון, והיה לו ספק אולי היצר הטוב הוא המסית.

אך כשראה שהיצר מסית אותו יום יום, הבין שזהו היצה"ר. כי דרכו של
היצר הטוב להציע לאדם לעשות מעשה טוב, והיצה"ר נוגש אותו בלי
הרף, וזהו "יום יום".

מן המעיין

"כספכם בא אלי"
(מג. כג)

לכאורה, הרי לא היתה
זו אמות, שכן החזיר להם
את כספם?

אלא, כך אמר להם:
"כספכם" הלא בין כה
וכה כספכם הוא "בא
אלי" כל אשר בא אלי

כעת, לפי שנאמר במדרש כל עיקרו של

הרעב בא אז על העולם למען יצטבר במצרים

כסף תועפות כדי שתוכל להתקיים ההבטחה "ואחרי כן יצאו ברכוש
גדול". ואם כן נמצא שכל הכסף הזורם כעת לאוצר המצרי נועד רק
בשבילכם, ולמה לי לקחת ממכם עכשיו ולהחזיר לכם אחר כך?

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"אלה תלדות יעקב יוסף". (לז. ב)

צריך לדעת אומרו "תולדות יעקב יוסף", והיכן הם עשרה שבטים?

ורבותינו ז"ל מהם אמרו כי כיון לומר שהוא העיקר. ומהם אמרו כי כמו
שאירע לזה אירע לזה, זה נולד מהול זה נולד מהול, וזה מהדרש.

ויראה כוונת הכתוב היא על דרך אומרים ז"ל; ביקש יעקב אבינו לישב
בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף. והוא אומרו אלה תולדותיו של יעקב,
פירוש מה שעבר עליו מהרוגו, שהכתוב בא להודיע מכירת יוסף וצערו
של יעקב, הוא יעקב הגורם במוה שביקש לישב דכתיב "וישב יעקב"
ובזה תולדותיו הם אלה, יוסף בן יוסף. ונתגלגלו הדברים, כי האדם גורם
לעצמו את כל אשר תבאנה עליו, כי אין דבר רע בא מהאדון הטוב לכל,
ובפרט לידידו יעקב וכיוצא בו.

עוד ירצה להודיע שהגם שעברו כמה מאורעות רעות על יעקב מיום
היותו, נדרף מעשו ומלבן, עמוס התלאות, יחשבו כולם כאין בערך
מאורע זה של יוסף. והוא אומרו "אלה" פסל מאורעות שעברו עליו כי
כולם כאין יחשבו על יעקב הרגשותיהם.

מסילות ישראל

מסילות לערכים ולמידות טובות

שכר מושלם

אבא ואמא חיבקו ונישקו אותי התרפקו עלי בבכיה גדולה, ונפרדנו. לאט לאט בצעדים מדודים חזרתי - תוך כבי חנוק - אל קבוצת הצעירים, אותה קבוצה שבסופו של דבר הגיעה לגיטו לודז'. מיד עם שובי לקבוצת הצעירים, שמעתי מעבר השני של הקבוצה המיועדת ליעד אחר (לחלמנו, למוות), קולות של כבי ויללה. קשה היה להם לאנשים להיפרד מיקריהם, ילדים מהוריהם, נשים מבעליהן.

מ'וילון' הוא נשלח עם קבוצה קטנה של בעלי כושר עבודה לגטו לודז', שם התגורר ברחוב צישלנה 4 ועבד בסדנת הכובענים (שהייתה ממוקמת בבז'ז'נסקה 92). "על גיטו לודז' אני לא צריך להרחיב את הדיבור. רבים כבר קידמו אותי ותיארו את הצפיפות והדחיסות בתנאי המגורים העלובים. חוסר כל בתנאים היגייניים, קור מחריד בחורף וחום מחניק בקיץ הלוהט. הרעב האכזרי שגרם לתמותה המונית וכו'.

בגיטו הזה שהיתי משך שנתיים בדיוק, בקיץ בחודש אוגוסט 1944 (למנינים) עם חיסול גיטו לודז', נמצאתי בין המוגורשים למחנה ההשמדה באושוויץ. כמו רבים שהתייסרו במצוקת הרעב בגיטו לודז' נהפכתי לשלד הולך על שתיים, ומשום כך דן אותי יוזף מנגלה לשריפה.

ואכן פעמיים עמדתי ליד הכבשנים כדי להיכנס "למלחות". אולם ברגע האחרון יד נעלמה הצילה אותי. פעמיים קרה לי אותו הנס - החזירו אותי למחנה. יד ההשגחה העליונה היתה שאמשיך עוד לחיות.

מאושוויץ נשלחתי עם עוד יהודים אסירים למחנה בפרידלאנד, בשלזיה עילית. שם עבדנו במפעל צבאי שייצר נשק (בעיקר חלקים בשביל המפציצים הגרמנים "המסרשמיטים"). במחנה הזה בפרידלאנד היינו כלואים עד החמישי במאי 1945 (למנינים), עד בוא הרוסים ששחררו אותנו מהסייט הנאצי".

חייו של ר' משה אהרן לא רק ניצלו פעמיים, אלא שזכה להגיע לזקנה ואז החל להרהר באיזו זכות הגיע לכך: "אני משה אהרן טאשברוביץ, שעמדתי כבר פעמיים ליד כבשני הגאז באושוויץ - כדי להיכנס לקרמטוריום ולהשרף שמה, כפי שנשרפו שם מיליונים של היהודים. כמה זכיתי שברגע האחרון ממש ניצלתי

באופן בלתי צפוי? איזו זכות עמדה לי אז? - מצות "כיבוד אב!" קיימתי את צוואתו ובקשתו של אבי הי"ד.

הורי, אבא וגם אמא הסכימו שניהם. הם ביקשו וציוו עלי להציל את חיי. שעה שקיימתי את בקשתם והצטרפתי אל קבוצת הצעירים, היתה זו הפעם האחרונה בחיים שראיתי אותם. כיום אני מביין את משמעות המצוה של "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך על האדמה".

(תודות לקוראנו הנכבד ר' שלמה לויין שהמציא לנו את הסיפור הנפלא).

מאז ומתמיד התקשה משה אהרן טאשברוביץ, במה נתייחדה מצות כיבוד אב ואם שעליה מובטחת אריכות ימים. רק כאשר הוא עצמו הגיע לזקנה, הרהר בעניין ואזי צמח אצלו פשט חדש בסגולתה של מצווה זו. כפי

בשובץ 'זכור'. שהוא מספר על כך

למעלה משבעים שנה חלפו מאז חודש אלול תש"ב. באותם הימים כינסו הגרמנים את כל יהודי עיר מולדתו 'וילון' במרכז ציבורי כל שהוא. היהודים שהו שם דחופים וצפופים בסחי ובלכלוך, רעבים וצמאים מוכים ומעונים. "קשה לי לתאר. רבים היו האנשים שדעתם נטרפה עליהם מרוב יסורים."

לאחר שהגרמנים החליטו לשלוח את כל 3,000 היהודים למוות ב'חלמנו', הגיעה דרישה מגטו לודז' לצעירים בעלי כושר עבודה, ואז נערך בהם מעמד 'סלקציה'. במקום לעמוד עם הצעירים בני גילו, העדיף ר' משה אהרן העדיף להצטרף להוריו, ואז התפתחה בינו לאביו הי"ד שיחה כדלהלן:

בלי שום פשטלעך

אבא: משה'לה, מה אתך, מדוע אינך הולך לצד השני? הלא יודע אתה כי אלה בטוח שהם הולכים למחנה העבודה, ואילו "הצד שלנו", רק אלוקים יודע לאן... אנא, משה'לה חזור אל הצעירים!

אני: אבא'לה דווקא בגלל זה שהם מפרידים בין הצעירים והקשישים, דווקא בגלל זה אני רוצה ללכת יחד אתכם. אולי אוכל במשהו להקל עליכם את החיים, ואולי גם להציל אתכם...

אבא: אתה לא תוכל להקל עלינו במאומה או להציל, רק הקב"ה, הוא יכול לעזור לנו. בני, חזור אל קבוצת הצעירים, אתם יש לך יותר סיכויים להישאר בחיים, אני מבקש ממך אנא, קיים את מצות "כיבוד אב ואם".

אני: אבא'לה, הלא יודע אתה יודע שיש מצבים של "פיקוח נפש", שהיא גם דוחה את קיום מצות "כיבוד אב". יתכן מאוד שהצטרפותי אליכם עשויה לסייע בהצלתכם...

אבי: משה אהרן, בשעה נוראה זו, אין ברצוני לדעת שום "פשטלעך", שום דרשות או התחכמויות. אני גוזר עליך לקיים תיכף ומיד את המצוה של "כיבוד אב", בכך שאתה תלך ותחזור ותצטרף אל קבוצת הצעירים, כעת ומיד - "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך"! הבנת אותי?

הליכות חיים

הלכות ומנהגים במצות

כיבוד הורים

מצות כיבוד הורים שייכת במחשבה ודיבור ומעשה

במחשבה: שיהיו ההורים חשובים בעיני הבנים ובלבם, וידמו בעיניהם שהם גדולים ונכבדי ארץ, אף שבעיני בני אדם אינם חשובים כלל (ספר חרדים פ"ט).

בדיבור: הבנים מדברים אל ההורים בנחת, בלשון רכה ואזנות, כמדברים לפני המלך. ואמרו חכמים (מסכת קדושין ל.), שהמדבר קשות לאביו ולאמו, אף על פי שמאכילם תרנגולות פטומות יורש גיהנם (ספר חרדים פ"ב).

במעשה: הבנים מאכילים ומשקים, מלבישים ומכסים את הוריהם, משום מצות כיבוד הורים (ש"ע י"ד סי' ר"מ).

בס"ד התקבלה תרומה ע"י הצדיק שחפץ בעילום שמו של סטים

פרח דוד על התורה

המעוניין: ישלח צ'ק לת.ד. 16253 ירושלים מיקוד 91162
לפקודת "פניני דוד ירושלים" ע"ס 48 (דמי המשלוח בלבד), בצירוף שם כתובת וטלפון.
או בבנק הדואר מ.ח. 8473702 ע"ש "פניני דוד ירושלים"
לא תהיה חלוקה במשרדי המוסדות!!!

לפרטים: 02-6334197 בין השעות 9:30 - 14:00 בלבד!